

„Zvířátka kolem nás“

Výukový materiál s cílem přiblížit dětem předškolního věku běžné druhy volně žijících zvířat vyskytujících se v naší přírodě.
K tomuto záměru jsme použili jak ilustrace jednotlivých zvířat, tak speciálně složené doprovodné říkačky, rýmováčky, hádanky a texty.

„Zvířátka kolem nás“

nový didaktický materiál pro děti

obojživelníci a rak

savci | plazi | ptáci

Sukanihřbet
Ropucha obecná
Rosnička zelená
Mlok skvrnitý
Čolek obecný
Rak říční

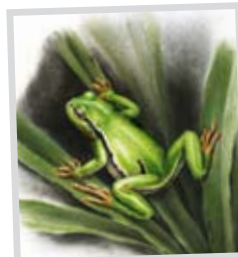
Rosnička zelená (*Hyla arborea*)

Nejhezčí žába co znám. A taky nejtajemnější. Občas ji uslyšíte, ale jen málokdy uvidíte. Dokáže se skvěle maskovat. Když chce, umí změnit barvu kůže podle toho, na čem zrovna sedí. Může být světle nebo zas tmavě zelená, nahnědlá, nazloutlá nebo s nádechem do žeda. Jen si ji zkuste najít. A ty její polštářky na prstech, to snad okoukala od vodníku. Nebo je to úplně jinak – možná že rosnička je sama vlastně vodník, který se před člověkem ukrývá v žabi podobě. No jen si někdy rosničku poslechněte, když večer začne sameček hlasitě volat: Bre-ke-ke-kekekekeke.

Na tak malou žabu má rosnička nesmírně silný hlas. Umožňuje jí to zvláštní zařízení na krku, takzvaný „hrdelní rezonátor“. A ještě jedna podobnost s vodníkem by se našla. Rosnička totiž často sedává na vrbě u rybníka. Nejlíp si při tom ale botičky. Tedy – prý si je nešije. On to totiž nikdo neví přesně.

A proč že vlastně leze žába na stromy? Inu proto, že jí moc chutná létající hmyz a ten se daleko více často nevyskytuje. Rosnička tedy leze za potravou do korun keřů a stromů. Neopatrnou mouchu nebo chrostika neuloží ale vystřením lepkavého jazyku, jak se to často ukazuje v pohádkách. Rosnička je atletka, a proto hmyz loví rovnou v letu. Chce to jen přesně odhadnout vzdálenost, napružit svaly – a hop.

Tak jako všechny žaby, i rosnička klade vajíčka do vody, kde se z nich vyvíjejí pulci – to jsou takové ty kulíčky s ocáskem. Když jim začínou růst nohy, pulci pomalu zelenají. To ale není proto, že by jim bylo špatně. Jen se připravují na to, až vyhoupají z vody do zelené trávy. A ještě něco – to že rosnička umí předpovídat počasí, je nesmysl. Tuhle jsem ji objevil až na vršku mamincina rododendronu. Bude hezky – řekl jsem si – a nechal doma deštník. Když jsem se vrátil z procházky, mohl jsem se ždímat. Bre-ke-ke.

Počasí předvídá malinká žabička, barvu má zelenou a jméno...?

Vydání tohoto didaktického materiálu finančně podpořil
Nadační fond Zelený poklad
• www.zelenypoklad.org

Vydání:
DES OP – Plzeň
Záchraná stanice živočichů
Žabíčkova 75, 312 00 Plzeň
777 145 960, 377 460 088
www.desop.cz

Cílem tohoto projektu je přiblížit dětem předškolního věku běžné druhy volně žijících zvířat vyskytujících se v naší přírodě. K tomuto záměru jsme použili jak ilustrace jednotlivých zvířat, tak speciálně složené doprovodné říkačky, rýmováčky, hádanky a texty. Materiál doporučujeme používat postupně podle jednotlivých druhových skupin (obojživelníci, plazi, ptáci a savci) tak, aby si děti co nejvíce zvířat a říkaček zapamatovaly.

Určeno výhradně pro žáky mateřských škol a maximálně prvního stupně škol základních.

Jedno paré obsahuje 40 karet s následujícími druhy živočichů:

ptáci

Kos černý
Špaček obecný
Sýkora modřínka
Vlaštovka obecná
Jiřička obecná
Vrabc polní
Stehlík obecný
Skřivan polní
Červenka obecná
Dlask tlustozobý
Konipas horský
Sojka obecná
Straka obecná
Výr velký
Ledňáček říční
Kormorán velký
Labuť velká
Čáp bílý

plazi

Ještěrka obecná
Slepýš křehký
Žmije obecná
Užovka obojková

obojživelníci a rak

Skokan hnědý
Ropucha obecná
Rosnička zelená
Mlok skvrnitý
Čolek obecný
Rak říční

savci

Srnc evropský
Prase divoké
Zajíc polní
Veverka obecná
Bobr evropský
Ježek západní
Liška obecná
Jezevec lesní
Kuna lesní
Lasice kolčava
Rys ostrovid
Netopýr velký

savci

ptáci | plazi | obojživelníci a rak

Savci	Prase divoké	Zajíc polní	Veverka obecná	Bobr evropský	Lisica obecná	Jezevec obecný	Kur domácí	Lisica obecná	Rysovec obecný	Netopýr velký
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12										

Liška obecná (*Vulpes vulpes*)

O lišce se toho napovídá. Říká se jí například postrach kurníků. V pohádkách se objevuje jako mazané zvíře, které každého předchytí. Jenomže pohádky občas trochu přehánějí. Kdyby byla liška opravdu tak chytrá, nemotala by se v noci na silnici. Jenže vyhrátá asfaltová vozovka lišky opravdu láká. Je to místo, kde se dá vždycky najít něco k snědku. Ať už je to hmyz, žába, nebo zajíc, který měl smůlu a potkal se s autem. Na silnici můžeme lišku asi nejčastěji zahlédnout. Na chvíli ztuhne, oslněná září reflektorů a pak rychle zmizí. Tedy – když to stihne. V zimě zase můžeme pozorovat šňůry liščích stop, které vedou přímo pod sloupky vysokého napětí. Zkušenost totiž lišky naučila, že občas nějaký neopatrný opěnenec dostane ránu proudem a spadne pod sloup.

Zato v lese uvidíme lišku jen zřídka, protože má vynikající čich i sluch a lidem se zdaleka vyhne. Navíc je to převážně noční zvíře a my v noci spíme. Zato můžeme někde v křovině nebo pod kořenem objevit liščí noru. Poznáme ji podle toho, že kolem nory bývá docela slušný nepořádek. Váří se tu peří i kosti z poslední hostiny. Lišky si někdy vyhrabávají nory samy, jindy se nastěhují jako nevitane podnájemnice k jezevcům. Protože ale jezevci mají rádi čistotu, s liškami se moc rádi nemají. Někdy raději svoji noru opustí, než aby ji museli sdílet s takovými nepořádky.

Liška může mít různou barvu kožíšky, ale nejčastěji je shora rezavá a spodní část těla má nažloutlou nebo bílou. Špičky uší jsou černé a stejně tak i nohy. Liška vlastně vypadá, jako kdyby měla na nohou černé ponožky. K tomu všemu má šikmý oči jako nějaký Japonec a dlouhý hulačský ocas.

Lovit ale liška umí. Nejčastěji loví myši a hraboše, nepohrdne ale ani broukem nebo žíhalou a pochtuť si i na borůvkách. Dokáže ulovit i větší kořisti, jako jsou ptáci, zajáci nebo smíčka. Z domácích zvířat má nejraději slepice. Podobně jako pes, i liška se může nakazit nebezpečnou nemocí – vzteklinou. Proto se lehdě provádí očkování lišek pomocí potravy, ve které je přimíchána vakcína. Pozor na lišky, které potkáte za bílého dne a které před vámi neutečou!

V noře jsou schoulené rezavé kožíšky, jen konce ocásků bílé maj do špičky. V noci jde na lov tiše jak myška, z kurníku slepice odnese...?

Vydání tohoto didaktického materiálu finančně podpořil
Nadační fond Zelený poklad
• www.zelenypoklad.org

Vydal:
DES OP – Plzeň
Záchránná stanice živočichů
Zábělská 75, 312 00 Plzeň
777 145 960, 377 460 088
www.desop.cz

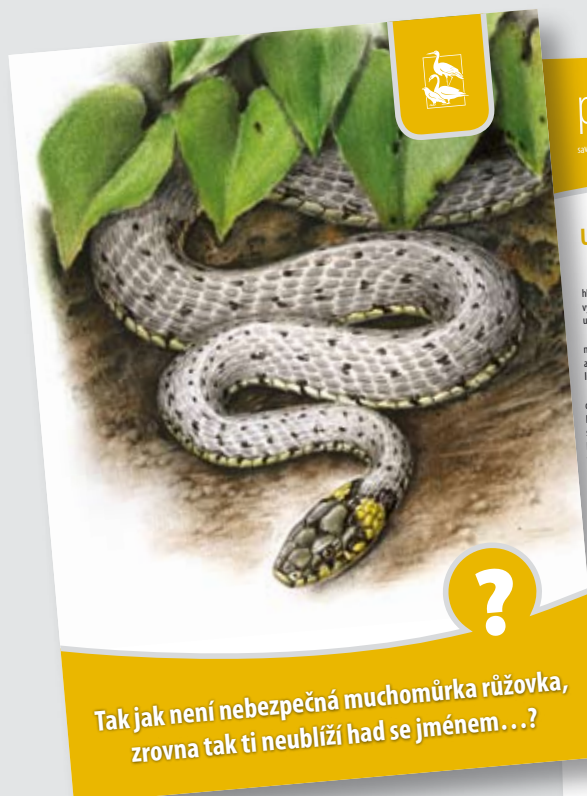
Další informace naleznete také na www.desop.cz.

Dotovaná cena jednoho výtisku je 300 Kč + poštovné a balné

Objednávat si můžete na adrese:

DES OP – Záchránná stanice živočichů Plzeň
Zábělská 75, 312 00 Plzeň
ptactvo@desop.cz

Nebo formou SMS zprávy na tel. číslo 777 145 960

plazi

saral | ptáci | obojživelníci a rak

nebezpečnost
Stopy křehlosti
Země plavou
Užovka obojková

1 2 3 4

Užovka obojková (*Natrix natrix*)

Tahle užovka vypadá, jako kdyby se narodila v Turecku. Těsně za hlavou po stranách krku hrde nosí dva žluté půlměsíce. Miluje vodu a umí výborně plavat. Proto ji najdeme poblíž zatopených lomů, u potoka, nebo u rybníka. Ráda plave na hladině a vlní se pitom jako anakonda.

Užovka obojková je náš nejméně nebezpečný had a když je dobře rostlá, může měřit více než metr. Nemusíme se jí ale vůbec bát. Nemá jedové zuby a před člověkem se vždy snaží co nejrychleji zmizet. Nejsprávně má s námi lidmi nějaké špatné zkušenosti.

Kromě svých vytrvaných půlměsíců má užovka zbytek těla zbarvený dohnědá, někdy skvrny černé nebo staré seducelové. Jak had roste, stará kůže je mu pořád těsnější a těsnější. Když už to není k vydržení, užovka se prostě vysvleče z kůže. Pod starou těsnou slupkou má už plně novou kůži novou, která je pružnější a pevnější se rozstáhne podle potřeby naší tloustnoucí dármy.

Užovka žije hlavně v nížinách a pahorkatinných, kde je hodně vodních ploch, mokřadů a slatčin. Čím výše do hor se vydáme, tím menší je pravděpodobnost, že bychom se s ní potkali. Žví se hlavně žábami a jejich pulci, ale nepohrdne ani myši nebo malou rybkou. Zajímavý je její způsob obrany před nebezpečím. Když jde do tuhého, chytí užovka vyfoučená těla odporně pachnoucí tekutinu a předstírá, že je mrtvá. Tak oklamá nějakého nepřítel.

Tak jak není nebezpečná muchomůrka růžovka, zrovna tak ti neublíží had se jménem...?

Vydání tohoto didaktického materiálu finančně podpořil

Nadační fond Zelený poklad
www.zelenypoklad.org

Vydal:
DES OP – Plzeň
Záchraná stanice živočichů
Zaběhová 75, 312 00 Plzeň
777 145 960, 777 460 088
www.desop.cz

ptáci

saral | plazi | obojživelníci a rak

nebezpečnost
Stopy křehlosti
Země plavou
Užovka obojková
Ledňáček říční
Kormoran velký
Lakerta obecná
Čipčip

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

Ledňáček je velký rybník, zručný tanečník, zdatný potápěč a hlavně krásavce. Jeho modrozelené peří, které má na hlavě, na zádech a na křídlech, se ve slunci nádherně leskne. Vlak se podle toho lesku také ledňáčkově přezdívali létající drahokam. Když chceme ledňáčka vidět, musíme se za ním vypravit k vodě. Ale ne k ledňáček vodě. Ledňáček má rád vodu průzračnou, čistou, pomalu tekoucí a nejlépe, když to bylo někde v údolí, kde moc nefouká vítr. Ve jsou nároky – co?

Pokud se vody by měl být strmý břeh, ve kterém by se dala snadno vyhloubit hnízdní nora. Neškodily by zarostlé břehy a také větve, co by zasahovaly do vody. Když takové místo najdeme, můžeme na těch větvích nad vodou pozorovat ledňáčka třítka každé ráno. Tedy v případě, že budeme tře jako myšky. Když budeme dítat blíž, uslyšíme jenom zkušební křik a možná slyšíme spatřit náš modrý drahokam, jak těsně nad vodou odletí kamsi do dálky.

Když už nám tedy ledňáček uletěl, podíváme se alespoň na jeho hnízdo. Hnízdo? Ale kdeže! Zapomeňte na spleťané hnízdečko z korytněk, mechu a trávy. Ledňáček hnízdo, to je asi menší dílnička nová vyhrabaná do kolmého břehu. Na jejím konci je malá kotlička, kam samička snese šest až sedm bílých vajec. Tahle vajčka ale nejsou jako ta slepičí. Jsou totiž skvrnata, takže spíš připomínají pingpongové míčky. Když se z míčků vyklubou malí ledňáčci, rodiče je krmí hlavně rybkami a vodním hmyzem.

Mimochodem – víte jak správně spočítat celou rybu? Ledňáček vás to naučí, dobře ho pozorujte. Ryba se musí v zobáku otočit tak, aby do krku sklouzla hlavou napřed. Když by ji ledňáček polkával z druhé strany – od očíku – zapřičila by se mu šupinami a brádo a to by asi nebylo nic pilgromného. Ale taktičten ledňáček drží rybu obráceně. Opravdu? Tak to ji nese svoji družice nebo mláďatům. Těle, až ho nevypláskáme! Frmmrrr – a už je pryč. Vidíte, já jsem vám to říkal.

Nad hladinou řeky letí modrý obláček, v zobáku si nese ryбку, už vím, je to...?

Vydání tohoto didaktického materiálu finančně podpořil

Nadační fond Zelený poklad
www.zelenypoklad.org

Vydal:
DES OP – Plzeň
Záchraná stanice živočichů
Zaběhová 75, 312 00 Plzeň
777 145 960, 777 460 088
www.desop.cz

Záchranná stanice živočichů Plzeň
www.desop.cz